

**Higienos
institutas**

NACIONALINIO SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS VEIKSMŲ 2023–2026 METŲ PLANO 2025 M. HIGIENOS INSTITUTO ĮGYVENDINAMŲ VEIKLŲ APŽVALGA

2025 m. ataskaita

Ataskaita parengta vykdant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugsėjo 9 d. įsakymą Nr. V-2008 „Dėl nacionalinio savižudybių prevencijos veikslių 2023–2026 metų plano patvirtinimo“

Rengėjas Higienos instituto Psichikos sveikatos centras

Higienos institutas, Studentų g. 45A, LT-08107 Vilnius
Tel. +370 5 262 4583, faks. +370 5 262 4663, el. paštas institutas@hi.lt

NACIONALINIO SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS VEIKSMŲ 2023–2026 METŲ PLANO HIGIENOS INSTITUTO 2025 M. ĮGYVENDINAMŲ VEIKLŲ APŽVALGA

Uždavinys	Priemonė	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai	Veiklų vykdymas 2025 m.
1. Tikslas. Vykdyti pirminę prevenciją ir mažinti savižudybės rizikos veiksnių neigiamą poveikį				
1.1. Informuoti visuomenę apie savižudybių prevenciją pasitelkiant psichikos sveikatos stiprinimo ir stigmos mažinimo ir viešinimo kampaniją	1.1.1. Organizuoti visuomenės informavimo kampaniją, siekiant keisti nuostatas savižudybių prevencijos srityje ir skatinti mažinti šios srities stigimą	2023–2026 m. (tęstinė)	SAM, HI PSC	Stigmai apie psichikos sveikatą, taip pat stigmai apie asmeninę savižudybės krizę ar artimojo savižudybę mažinti 2025 m. vykdoma tęstinė „Žvelk giliau“ psichikos sveikatos ambasadorių iniciatyva. Jos metu ambasadoriai - asmenys, kurie patys ar jų artimieji patyrė psichikos sveikatos sunkumų, pasakoja apie šias patirtis viešai. Ambasadorių istorijos apima ir su savižudybe susijusias patirtis. 2025 m. įvyko 132 renginiai, kuriuose kalbėjo ambasadoriai, ir kuriuose dalyvavo 6134 asmenys, su 1133 asmenimis buvo kalbėtasi asmeniškai ne renginių metu. Taip pat 2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas paskelbtas ir pradėtas vykdyti atviras konkursas dėl „Tu esi“ komunikacijos strategijos ir veiksmų plano kūrimo 2026-2028 metams. Prieš kuriant strategiją ir po jos įgyvendinimo planuojamos visuomenės apklausos savižudybės stigmos ir prekės ženklo „Tu esi“ žinomumo srityse.
1.2. Vykdyti savižudybių prevencijos prekinio ženklo „Tu esi“ ir informacinės svetainės www.tuesi.lt plėtrą ir viešinimą	1.2.1. Prižiūrėti, viešinti ir plėtoti savižudybių prevencijos ženklą „Tu esi“ ir tinklalapį www.tuesi.lt	2023–2026 m. (tęstinė)	SAM, HI PSC	Higienos instituto Psichikos sveikatos centras (toliau - HI PSC) 2025 m. „Tu esi“ paskyrose „Facebook“ ir „Instagram“ pasidalino 38 įrašais savižudybių prevencijos tema. Paveiktas pranešimas žiniasklaidai apie HI PSC organizuotą Savižudybių prevencijos dienos konferenciją. 2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, paskelbtas atviras konkursas dėl savižudybių prevencijos svetainės techninio palaikymo ir plėtros.

				Surengti 5 „Tu esi“, savižudybės stigmos ir pirmosios emocinės pagalbos pristatymai, skirti Užimtumo tarnybai, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai, Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetui, Kuršėnų šeimos namams, VšĮ „Senjorų avilys“.
1.3. Didinti 5-12 kl. mokinių emocinį raštingumą, psichikos sveikatos atsparumą, suteikti žinių apie savižudybės grėsmės atpažinimą ir pirmosios psichologinės pagalbos svarbą, įgyvendinant Gyvenimo įgūdžių ugdymo ir prevencines programas, teikiant mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams metodinę, konsultacinę pagalbą, keliant jų kompetencijas	1.3.1. Paruošti pamokų planus streso įveikos ir emocinio atsparumo (savižudybių prevencijos) temomis Gyvenimo įgūdžių ugdymo programai, skirtai 5-10 kl. moksleiviams, įgyvendinti mokyklose	2023-2025 m.	SAM	Gyvenimo įgūdžių programos (toliau – GJP) pamokų planai, parengti 2023-2024 m., 2025 m. sausio 21 d. nusiųsti SAM. Gegužės 28 d. Pamokų planai pristatyti GJP mokytojams, mokyklų vadovams, švietimo pagalbos specialistams, prisidedantiems prie GJP pamokų įgyvendinimo ir (ar) savižudybių prevencijos veiklų organizavimo mokyklose. Pristatymo įrašas, kartu su GJP pamokų planais, prieinamas emokykla.lt internetinėje svetainėje .
1.4. Vykdyti žiniasklaidos internetinių pranešimų stebėseną ir skatinti saugų visuomenės informavimą apie savižudybes ir savižalą internete	1.4.1. Vykdyti nuolatinę internetinės žiniasklaidos pranešimų apie savižudybes, savižalą ir bandymus žudyti stebėseną ir reaguoti į netinkamą jų vaizdavimą	2023-2026 m. (tęstinė)	HI PSC	2025 m. vykdytas Lietuvos portalų pranešimų ir socialinių tinklų turinio apie savižalą ir savižudybes monitoringas. 2025 m. rugsėjo mėn. parengta 2025 m. I pusmečio žiniasklaidos monitoringo ataskaita, ji išsiųsta 46 redakcijoms ir institucijoms, tarp jų – Žurnalistų etikos inspektoriatui tarnybai ir Žurnalistų profesionalų asociacijai (2025-09-23). Ataskaita taip pat pateikta Policijos departamentui (2025-09-23), SAM (2025-09-23) bei visuomenės sveikatos biurams (2025-09-24). Kadangi Policijos departamento ruošiamos paros įvykių suvestinės yra vienas iš žiniasklaidos šaltinių apie savižudybių įvykius, 2025 m. kovo 26 d. Policijos departamentui buvo išsiųsta informacija atkreipti dėmesį į atsakingos komunikacijos svarbą. 2025 m. gruodžio mėn. parengta socialinių tinklų pranešimų, galinčių turėti žalingą poveikį, kiekybinė ataskaita už 2025 m. Su įvairiomis Lietuvos redakcijomis pasidalinta PSO rekomendacijomis apie atsakingą savižudybių įvykių nušvietimą,

				<p>taip pat leidiniu, pritaikytu Lietuvos žiniasklaidai bei ITASA tekstų analizės įrankiu. 2025 m. spalio 17 d. išsiųsti 10 el. laiškų regioninei žiniasklaidai su kvietimais jungtis prie rengiamų susitikimų žiniasklaidai. Tarp gavėjų - Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija (vienija 33 regioninius leidinius).</p>
	<p>1.4.2. Organizuoti mokymus, konsultacinius seminarus ir renginius žurnalistams ir kultūros atstovams, regioninės žiniasklaidos ir socialinių tinklų stebėjimą vykdančiams asmenims <i>Esant galimybei, pasirašyti memorandumą su žiniasklaidos ir kultūros atstovais dėl tinkamo informacijos apie savižudybes pateikimo</i></p>	<p>2024-2026 m. (tęstinė)</p>	<p>HI PSC</p>	<p>2025 m. susisiekiama su dešimtimis Lietuvos redakcijų, kviečiant jas dalyvauti susitikimuose su žiniasklaida; tarp kvieštųjų - lrytas.lt, tv3.lt, Žurnalistų profesionalų asociacijai priklausančios redakcijos. Skirtas papildomas dėmesys regioninei žiniasklaidai: spalio 17 d. per dešimt regioninės žiniasklaidos priemonių kvieštos dalyvauti rengiamuose susitikimuose žiniasklaidai. Užmegztas kontaktas su nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija, vienijančia 33 regioninius leidinius, dalis asociacijos narių dalyvavo susitikimuose.</p> <p>Įvykdyti 3 susitikimai „Psichikos sveikatai ir savižudybių prevencijai palanki kalba žiniasklaidoje“, skirti atsakingo savižudybių tematikos pateikimo aptarimui. Susitikimuose pristatytas žiniasklaidos vaidmuo savižudybių prevencijoje, apžvelgtos PSO rekomendacijos, kartu su dalyviais analizuoti straipsnių pavyzdžiai, pristatytas tekstų analizės įrankis ITASA ir metodinės priemonės, atsakyta į dalyvių klausimus.</p> <p>Liepos 9 d. surengtas susitikimas 15min.lt redakcijai, kuriuose dalyvavo 12 žurnalistų. Spalio 22 d. įvyko atviras nuotolinis susitikimas, kuriame be kitų dalyvių, dalyvavo dvi regioninės redakcijos. Spalio 23 d. surengtas atviras nuotolinis susitikimas, kuriame dalyvavo keturios regioninės redakcijos.</p> <p>Lapkričio 13 d. įvyko susitikimas su kino ir teatro aktorais, režisieriais ir dramaturgais, skirtas aptarti atsakingą savižudybių temos pateikimą meninėmis priemonėmis. Lapkričio 17 d. surengtas nuotolinis susitikimas su filmo savižudybės tema „Sujip“ režisierė.</p> <p>Po susitikimų su kultūros lauko atstovais tęsiamas bendravimas dėl bendradarbiavimo galimybių - skleisti savižudybės prevencijos žinutes, prisijungti prie filmų peržiūrų ir aptarimų, kurti bendrus informacinius produktus visuomenei.</p> <p>Lapkričio mėn. psichikos sveikatos menų festivalio dalyviams Vilniuje, Istorijų namuose, vykstančioje parodoje dalinti „Tu esi“ lankstinukai ir PSO leidinio „Savižudybių prevencija: medžiaga filmų</p>

				kūrėjams ir kitiems scenoje dirbantiems bei vaizdo turinį kuriantiems asmenims“ egzemplioriai.
	1.4.3. Įvertinti galimybes ir joms esant sukurti viešosios informacijos sklaidėjams analizės įrankį, skirtą patikrinti viešai skelbtinai informacijai savižudybių temos tinkamo vaizdavimo požiūriu	2025 m.	HI PSC	2025 m. HI PSC dalyvavo dirbtinio intelekto startuoliams skirtame renginyje „AI-Only Hackathon“, kuriame HI PSC atstovai pristatė atsakingos žiniasklaidos ekosistemos viziją ir ITASA įrankio vystymo kryptis. HI atstovai verslo bendruomenei ir investuotojams pristatė tekstų analizės įrankį bei jo taikymo galimybes, akcentuotas atsakingos žiniasklaidos reikšmė savižudybių prevencijoje ir poreikis tęsti įrankio vystymą bendradarbiaujant su verslo organizacijomis. Hakatono metu susitarta 2026 m. patobulinti ITASA algoritmus, atnaujinti naudotojo sąsajos (UX/UI) dizainą ir padidinti rizikų detektavimo tikslumą. Užmegztas ryšys su labdaros ir paramos fondu „Tesonet Foundation“, įvyko susitikimas su fondo vadove dėl galimų technologinių ir finansinių partnerystės formų 2026 metams.
1.5. Gerinti pranešimus ir (ar) pasisakymus socialiniuose tinkluose apie savižudybes	1.5.1. Sukurti bendradarbiavimo tinklą ir organizuoti bendradarbiavimą su viešomis grupėmis ir (ar) nuomonės formuotojais socialiniuose tinkluose, siekiant pranešimo ir (ar) tinkamo reagavimo į pranešimus ar pasisakymus apie savižudybes	2024-2026 m. (tęstinė)	HI PSC	2025 m. HI PSC plėtoti ryšiai su nuomonės formuotojais, parengti 3 bendri pranešimai „Facebook“ ir „Instagram“ paskyrose (Beata Nicholson, Ignas Bakėjus, Eglė Kernagyte); bendras pasiekiamumas – apie 80 000 unikalių vartotojų. Vykdam socialinių tinklų monitoringą, 2025 m. „Facebook“ vartotojams išsiųsta 19 balanso žinučių. Jų poreikis nustatytas pastebėjus sarkastišką, menkinantį ir stigmatizuojantį komentarų toną savižudybių tema, pavyzdžiui, tiesioginiai raginimai nusižudyti. Atsižvelgiant į galimą tokio turinio žalą ir poveikį pažeidžiamiems asmenims, balanso žinutėmis buvo kviečiama rašyti atsakingai ir skatinti pagarbią, saugesnę diskusijų aplinką. Atskirais atvejais, atsižvelgiant į konteksto jautrumą, papildomai pateikti ir emocinės paramos kontaktai.

<p>1.6. Gerinti Lietuvos regioninės žiniasklaidos pranešimų apie savižudybes ir savižalą tinkamumą pagal psichikos sveikatos specialistų rekomendacijas</p>	<p>1.6.1. Sukurti ir koordinuoti regioninės žiniasklaidos pranešimų stebėsenos ir reagavimo sistemą, įtraukiant savivaldybių visuomenės sveikatos biurus</p>	<p>2024–2026 m. (tęstinė)</p>	<p>HI PSC</p>	<p>2025 m. HI PSC atstovų surinkta informacija iš savivaldybių visuomenės sveikatos biurų apie regioninės žiniasklaidos situaciją Lietuvoje (atsakymus pateikė 20 VSB), surinkta informacija, kaip dažnai regionuose pasirodo straipsnių apie savižudybės įvykius, kuriuose nesilaikoma PSO rekomendacijų. Regioninės žiniasklaidos atstovai tiesiogiai ir per visuomenės sveikatos biurus kviesti į susitikimus apie žiniasklaidos vaidmenį savižudybių prevencijoje. Bendradarbiaujant su VSB, liepos 31 d. susitikime su savižudybės prevencijos koordinatoriumis skaitytas pranešimas „Žiniasklaidos vaidmuo savižudybių prevencijoje“, savižudybių prevencijos koordinatoriai pakviesti aptarti publikuotus straipsnius. Skirtas papildomas dėmesys regioninei žiniasklaidai: spalio 17 d. per dešimt regioninės žiniasklaidos priemonių kvieštos dalyvauti rengiamuose susitikimuose žiniasklaidai. Užmegztas kontaktas su Nacionaline rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacija, vienijančia 33 regioninius leidinius, dalis asociacijos narių susitikimuose dalyvavo. Savižudybių prevencijos koordinatorių veiklos ataskaitos už 2025 m. duomenimis, 9 savivaldybių visuomenės sveikatos biurai, turintys savižudybių prevencijos koordinatorius, inicijavo, organizavo ar vykdė specializuotus mokymus, informacinius pranešimus ar seminarus žiniasklaidos ir kultūros srities atstovams apie šių grupių vaidmenį; 8 savivaldybėse savižudybių prevencijos koordinatoriai susitiko su žiniasklaidos atstovais skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Dalis savižudybių prevencijos koordinatorių savivaldybėse bendradarbiavo su žiniasklaidos siekiant viešinti savižudybių prevencijos temą ir teikiamas paslaugas.</p>
---	--	-------------------------------	---------------	---

2. Tikslas. Skatinti atpažinti savižudybės grėsmę ir gebėti rekomenduoti pagalbą savivaldybės lygiu

2.1. Sukurti visuomenės ir specialistų mokymo modelį savižudybių prevencijos srityje	2.1.1. Parengti ir patvirtinti visuomenės ir specialistų mokymų savižudybių prevencijos srityje modelį, nustatant esamą situaciją, jų klasifikavimą, reikalavimus turiniui ir struktūrai, plėtros planus pagal atskiras tikslines grupes ir sektorius, kompetencijų užtikrinimą, kėlimą ir palaikymą, mokymų kokybės ir aprėpties stebėseną nacionaliniu mastu	2024 m.	SAM, HI PSC	Higienos instituto 2025 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. V-88 „Dėl savižudybių prevencijos mokymų stebėsenos anketų ir ataskaitų formų patvirtinimo“ patvirtino naujas anketų ir ataskaitų formas: Bazinių savižudybių prevencijos mokymų gavėjo anketa, Savižudybės grėsmės intervencijos mokymų gavėjo anketa, Savižudybių prevencijos mokymų metinė veiklos ataskaita, Savižudybių prevencijos mokymų institucijos valdymo srityje ataskaita. Siekiant efektyvesnės mokymų dalyvių stebėsenos anketose įvesti papildomi demografiniai rodikliai, tokie kaip kad lytis, amžiaus grupė, užimtumo statusas darbo rinkoje, priklausymas profesinės veiklos sektoriui.
2.2. Parengti savižudybių prevencijos mokymų visuomenei instruktorius	2.2.1. Atsižvelgiant į patvirtintą modelį, parengti pagalbos teikėjų ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų visuomenei instruktorius	2024-2026 m. (tęstinė)	SAM, HI PSC	2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, buvo vykdomi viešieji pirkimai, skirti sukurti „Bazinių savižudybių prevencijos mokymų programą“ (paslaugų sutartis 2025-08-01, ESF-27-S-1) bei „Instruktorių parengimo darbai su bazinių savižudybių prevencijos mokymų programa“ (paslaugų sutartis 2025-09-23, ESF-27-S-5). Planuojama, jog šios mokymų programos bus parengtos iki 2026 m. pab. Iš viso iki 2028 m. pabaigos planuojama apmokyti 120 specialistų iš visos Lietuvos.
	2.2.2. Atsižvelgiant į patvirtintą modelį, organizuoti pagalbos teikėjų ir bazinius savižudybių prevencijos mokymus	2025-2026 m. (tęstinė)	Savivaldybių visuomenės sveikatos biurai	2025 metais baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose iš viso dalyvavo 5690 asmenys. Stebimas bazinių savižudybių prevencijos mokymų dalyvių skaičiaus augimas: lyginant su 2024 m., baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius padidėjo 600 dalyvių, o lyginant su 2023 metais - 1445 dalyviais. 2025 m. rodiklio „baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose savivaldybėse dalyvavusių asmenų skaičius 100 tūkst. gyventojų“ siektina reikšmė buvo 192, o faktiškai pasiekta - 197.

<p>2.3. Parengti savižudybių prevencijos mokymų programą (-as) skirtingų sričių specialistams</p>	<p>2.3.1. Atsižvelgiant į patvirtintą modelį, parengti savižudybių prevencijos mokymų programą (-as) ir apmokyti instruktorius iš šių sektorių: sveikatos apsaugos, policijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, Lietuvos kalėjimų tarnybos, socialinių paslaugų ir švietimo.</p>	<p>2024–2026 m. (tęstinė)</p>	<p>SAM, HI PSC</p>	<p>2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, pasirašyta sutartis dėl Savižudybės grėsmės intervencijos mokymų programos parengimo. Programos tikslinė grupė - asmenys, nuolat susiduriantys su asmenimis, turinčiais didesnę riziką patirti savižudybės grėsmę. Planuojama mokymų programą parengti ir patvirtinti Higienos instituto Kompetencijų platformoje 2027 m. pradžioje. Taip pat parengti viešųjų pirkimų dokumentai įsigyti mokymų programą instruktorių parengimui dirbti su savižudybių grėsmės intervencijos mokymų programa bei vykdyti mokymus 6 sektorių (Greitosios medicinos pagalbos tarnybos, Policijos departamento, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, švietimo, socialinių paslaugų, Lietuvos kalėjimų tarnybos) instruktoriams (po 1 grupę kiekviename sektoriuje, viso: 6 grupės) iki 2028 m. pabaigos.</p>
	<p>2.3.2. Organizuoti mokymus sveikatos priežiūros specialistams, kuriuos ves pagal Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintą modelį ir parengtą savižudybių prevencijos mokymų programą (-as) apmokyti instruktoriai</p>	<p>2025–2026 m. (tęstinė)</p>	<p>SAM, HI PSC</p>	<p>Vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, numatyta apmokyti tiek VSB, tiek 6 sektoriuose (Greitosios medicinos pagalbos tarnybos, Policijos departamento, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, švietimo, socialinių paslaugų, Lietuvos kalėjimų tarnybos) dirbančius instruktorius, tačiau tolimesni žingsniai nenumatyti ir bus sprendžiami SAM lygmeniu.</p>

<p>2.5. Skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą savivaldybės lygmeniu vykdant reagavimą į savižudybės grėsmę</p>	<p>2.5.1. Stiprinti reagavimo į savižudybės grėsmę sistemą savivaldybės lygiu, skatinant bendradarbiavimą, lyderystę ir užtikrinant pasirengimą bei kompetencijas teikiant pagalbą asmenims per kvalifikacijos tobulinimą, tinklaveiką, pratybas ir gerosios praktikos sklaidą</p>	<p>2024–2026 m. (tęstinė)</p>	<p>HI PSC, SAM, savivaldybės, VSB</p>	<p>2025 m. birželio - gruodžio mėn. HI PSC surengė 4 susitikimus su savivaldybių administracijų atstovais dėl reagavimo į savižudybių grėsmę algoritmų (Kėdainių rajono, Alytaus rajono, Šiaulių miesto, Skuodo rajono). Taip pat HI PSC 2025 m. konsultavo ir (ar) teikė siūlymus Trakų, Kretingos, Zarasų ir Šiaulių rajonų visuomenės sveikatos biurų specialistams dėl reagavimo į savižudybės grėsmę algoritmų.</p> <p>2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, parengti viešojo pirkimo dokumentai įsigyti paslaugą „Mokymų programos sukūrimas skirtingoms savivaldybių institucijoms“, kurios tikslas - sukurti kokybišką savižudybių prevencijos mokymų programą, skirtą skirtingų institucijų atstovams, veikiantiems toje pačioje savivaldybėje, apmokyti reagavimo į savižudybės grėsmę algoritmų taikymo ir įgyvendinimo klausimais. Numatyta 2026 m. sukurti ir patvirtinti 20 akad. val. mokymų programą ir iki 2028 m. pabaigos apmokyti 45 asmenis Sostinės regione ir 375 asmenis Vidurio ir vakarų Lietuvos regione. 2025 m. taip pat pasirašyta sutartis su tiekėju dėl ekspertinių konsultacijų įsigijimo, parengtų mokymų programų savivaldybių institucijų atstovams ir savižudybių prevencijos koordinatoriams.</p>
<p>2.6. Sukurti savižudybių prevencijos koordinatorių veiklos modelį savivaldybėse, didinti koordinatorių kompetencijas ir užtikrinti tinklaveiką</p>	<p>2.6.2. Užtikrinti koordinatorių žinias ir kompetencijas atlikti savo funkcijas, organizuojant tęstinį kvalifikacijos tobulinimą ir palaikymą, tinklaveiką ir patirties keitimosi iniciatyvas</p>	<p>2024–2026 m. (tęstinė)</p>	<p>HI PSC</p>	<p>2025 m. organizuotos 10 supervizių savižudybių prevencijos koordinatoriams (18 asmenų, 30 ak. val.) bei įgyvendinti 2 savižudybių prevencijos koordinatorių susitikimai, skirti aptarti atsakingą informavimą apie savižudybes, analizuoti aktualias situacijas.</p> <p>2025 m. vykdant projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas, savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ veiklas, parengti viešojo pirkimo dokumentai įsigyti paslaugą „Mokymų programos sukūrimas, skirtos apmokyti savižudybių prevencijos koordinatorius“. 32 akad. val. mokymų programa skirta stiprinti savižudybių prevencijos koordinatorių kompetencijas, padedančias užtikrinti efektyvų savižudybių prevencijos koordinavimą savivaldybėse bei reagavimo į savižudybės grėsmę algoritmo įgyvendinimą, stebėseną ir tobulinimą. Taip pat parengti viešojo pirkimo dokumentai įsigyti mokymų vykdymo koordinatoriams paslaugą (2 mokymų grupės</p>

				Sostinės regione ir 6 mokymų grupės Vidurio ir vakarų Lietuvos regione). 2025 m. taip pat pasirašyta sutartis su tiekėju dėl ekspertinių konsultacijų įsigijimo, parengtų mokymų programų savivaldybių institucijų atstovams ir savižudybių prevencijos koordinatoriams.
3. Tikslas. Gerinti kompleksinės psichikos sveikatos specialistų pagalbos teikimo sistemą				
3.2. Užtikrinti prieinamą, kokybišką, įrodymais grįstą specializuotą pagalbą asmeniui, patiriančiam savižudybės grėsmę	3.1.2. Stiprinti asmens sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas tinkamai bendrauti su pacientais krizinėse situacijose (negalia, terminalinė būklė, lėtinis skausmas ir kt.)	2025 m.	SAM	2025 m. parengtas sveikatos priežiūros specialistams skirtos e. mokymų programos apie krizinių situacijų valdymą agresyvaus paciento elgesio atvejais aprašas, mokymų medžiaga ir atliktas programos vertinimas. Mokymų dalyviai po mokymų gebės geriau suprasti, kas gali lemti sudėtingas emocines ir elgesio reakcijas (paciento sveikatos būklė, skausmas, stresas, socialinis pažeidžiamumas, psichikos sveikatos ypatumai, institucinis kontekstas, patirta frustracija). Mokymų dalyviai gebės matyti agresyvų elgesį kaip dažnai situacinį ir daugialypį reiškinį.
	3.2.1. Organizuoti specializuoto ASSIP metodo mokymus ir supervizijas medicinos psichologams	2023–2024 m.	SAM, HI KC, HI PSC	2025 m. įvykdytas ASSIP instruktorių (lektorių) ir supervizorių parengimas: Lietuvoje yra dvi sertifikuotos ASSIP lektorės ir trys ASSIP supervizorės. Parengta 28 val. ASSIP mokymų programa (aprašas) ir užregistruota HI Kompetencijų platformoje. 2025 m. įgyvendinant ASSIP programą surengtos 24 supervizijos ir 4 val. baigiamasis renginys, taip pat įvykdyti 16 val. mokymai ir 16 supervizijų; penki medicinos psichologai baigė ASSIP programą. 2025 m. įvyko 8 ASSIP palaikymo grupės susitikimai ir 10 supervizijų. Šių paslaugų tikslas – teikti supervizijas, stiprinant medicinos psichologų profesines kompetencijas taikant ASSIP specializuotą trumpalaikę terapiją po mėginimo nusižudyti, analizuojant sudėtingus atvejus, gerosios praktikos pavyzdžius ir kitus ASSIP intervencijos taikymo aspektus. Parengta ASSIP reklaminė medžiaga (6000 vnt. skrajučių), dalis jų išplatinta mokymų dalyviams. Išversta metodinė ASSIP medžiaga – K. Michel ir A. Gysin-Maillart knyga „ASSIP – Attempted Suicide Short Intervention Program“ (© 2015, Hogrefe Publishing).
3.3. Stiprinti Psichologinių krizių komandų skambučių centrą	3.3.1. Nustatyti Psichologinių krizių komandų skambučių	2023 m.	SAM, HI PSC	Nuo 2024 m. sausio 26 d. 2021 m. gegužės 21 d. įsakyme Nr. V-1163 „Dėl Psichologinių krizių valdymo paslaugų organizavimo tvarkos

	centro atsakomybę už gyventojų informavimą ir konsultavimą savižudybių prevencijos klausimais, ir viešinti šią informaciją			<p>aprašo patvirtinimo" įtvirtinta nuostata, kad Psichologinių krizinių įvykių skambučių centras (toliau – PKPC) teikia paslaugas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asmenims, kurie patiria savižudybės grėsmę; - asmenims, kurie savo aplinkoje susiduria su savižudybės grėsmę patiriančiu asmeniu. <p>Suteiktų konsultacijų savižudybės grėsmės reagavimo tema 2025 m. buvo 8 proc. (54 skambučiai) nuo visų su paslauga susijusių skambučių (704).</p> <p>Paslaugos viešinimas vyko internetinėje žiniasklaidoje, taip pat vyko proaktyvus PKPC reagavimas socialiniuose tinkluose po įrašais apie galimus savižudybės įvykius, siūlant artimiesiems kreiptis pagalbos į PKPC. 2025-11-26 kreiptasi į įvairias Lietuvos institucijas, bendruomenes, organizacijas, konfederacijas siekiant informuoti apie psichologinių krizių valdymo paslaugas Lietuvoje – konsultacijas ir informavimą trumpuoju numeriu 1815 dėl savižudybės grėsmės.</p>
4. Tikslas. Užtikrinti laiku suteiktą pagalbą nusižudžiusių ir mėginusių nusižudyti asmenų artimiesiems				
4.2. Apmokyti specialistus teikti individualią ir grupinę pagalbą nusižudžiusių artimiesiems, užtikrinti tęstinį profesinį palaikymą	4.2.1. Vykdyti mokymus, supervizijas ir intervizijas specialistams, kaip teikti psichologinę pagalbą nusižudžiusių artimiesiems, užtikrinant kompetencijų palaikymą ir specialistų geografinį prieinamumą	2023-2026 m.	HI KC, HI PSC	<p>2025 m. įvykdyti 8 val. mokymai, apmokytos 3 grupės, 56 medicinos ir kitų sričių psichologai. Mokymus organizavo ir vedė profesinės kvalifikacijos tobulinimo programą psichologams parengę Vilniaus universiteto Suicidologijos tyrimų centro lektoriai.</p> <p>2023-2025 m. iš viso apmokyti 189 specialistai, galintys teikti pagalbą nusižudžiusių artimiesiems.</p>

	4.2.2. Vykdyti mokymus, supervizijas ir intervizijas specialistams, kaip vesti savitarpio pagalbos grupių užsiėmimus artimiesiems, užtikrinant kompetencijų palaikymą ir specialistų geografinį prieinamumą	2023–2026 m.	HI KC, HI PSC	2025 m. veikla nebuvo vykdoma, nes neskirta lėšų 2025 m. sausio 20 d. įsakyme Nr. V-30 „Dėl psichikos sveikatos stiprinimo, psichosocialinės pagalbos ir savižudybių prevencijos intervencijų plėtojimo 2025–2027 metų veiksmų plano patvirtinimo“. Paminėtina, kad 2025 m. vyko supervizijos savivaldybių visuomenės sveikatos biurų psichologams, teikiantiems Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas, taip pat ir vedantiems savitarpio pagalbos grupes. Iš viso surengta 16 supervizijų (4 grupėms po 4 supervizijas), jose dalyvavo 33 psichologai.
	4.2.3. Teikti savitarpio pagalbos grupių paslaugas visuomenės sveikatos biuruose ir (ar) kitose organizacijose ir užtikrinti tikslinių grupių informavimą per viešinio priemonės ir rekomendavimą kreiptis pagalbos pasitelkiant kontaktinį darbą su tiksline grupe dirbančius specialistus	2024-2026 m.	HI PSC, VSB	2025 m. savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose teiktos Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos - savitarpio pagalbos grupės, kuriomis pasinaudojo 94 nusižudžiusių ir mėginusių nusižudyti asmenų artimieji.
5. Tikslas. Stebėti ir analizuoti savižudybių ir savižudybių grėsmės atvejų registravimo bei pagalbos sistemos veiklą				
5.1. Ištirti esamą situaciją dėl savižalos registravimo sistemos tobulinimo ir atitinkamai įgyvendinti pokyčius	5.1.1. Organizuoti tyčinio žalojimosi ir savižudybės grėsmės atvejų registravimo medicinos dokumentuose praktikos žvalgomąjį tyrimą ir pateikti	2024 m.	HI PSC	2025 m. VU Filosofijos fakulteto Psichologijos instituto Suicidologijos tyrimų centro tyrėjų komanda atliko tyrimą „Tyčinės savižalos ir savižudybės grėsmės atvejų registravimas medicinos dokumentuose: gydytojų požiūris“ . Tyrimas atskleidė, kad teisinių reikalavimų nepakanka norint efektyviai spręsti savižudybių registravimo problemą - reikalingas kompleksinis požiūris, kuris apimtų ne tik formalių procedūrų įgyvendinimą, bet ir gydytojų

	siūlymus ir rekomendacijas dėl registravimo sistemos tobulinimo			mokymus, emocinės paramos stiprinimą, sveikatos sistemos resursų gerinimą.
5.2. Siekti tikslesnės savižudybių atvejų statistikos šalyje, gerinant mirties priežasčių klasifikavimą	5.2.1 Atlikti mirčių dėl savižudybės ir dėl kitų išorinių priežasčių nustatymo ir statistinės apskaitos kokybės vertinimą ir pateikti išvadas	2025–2026 m. (tęstinė)	LR SAM, HI PSC	2025 m. parengti projekto „Psichikos sveikatos stiprinimas, stigmatizavimo mažinimas savižudybių prevencija Vidurio, vakarų Lietuvos ir Sostinės regione“ viešojo pirkimo „Savižudybių atvejų tyrėjo (koronerio) tyrimo atlikimas: parengiama atvejų analizė ir rekomendacijos“ dokumentai. Organizuojami susitikimai su Valstybės duomenų agentūra, mokslininkais, teisininkais, BDAR specialistais dėl tinkamo duomenų surinkimo ir pasirengimo vykdyti tyrimą. Siekiama užmegzti bendradarbiavimą su valstybinėmis institucijomis dėl prieigos prie tyrimui reikalingų duomenų. Sukurta atskira smėlio dėžė Valstybinėje duomenų agentūroje (toliau – VDA), kurioje išanalizuoti maskuojančių mirties priežasčių kodų ir mirusiųjų prisirašymų prie PSC/PSPC duomenys tyrimo tikslams įgyvendinti.
5.3. Tobulinti pagalbos savižudybės grėsmę patiriančiam asmeniui sistemos veiklos stebėseną	5.3.2. Vykdyti stebėseną, užtikrinti reikalingų duomenų rinkimą ir reguliariai teikti išvadas bei rekomendacijas dėl sistemos tobulinimo	2024–2026 m. (tęstinė)	HI PSC	2025 m. įgyvendintas viešasis pirkimas dėl paslaugos „Pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims Lietuvoje sistemos ir jos stebėsenos analizė bei rekomendacijų parengimas“. Atliekama VDA duomenų ežero stebėsenos rodiklių peržiūra ir korekcijos, atsižvelgiant į mokslininkų rekomendacijas. Sistemos ir stebėsenos analizė bei rekomendacijos bus parengti iki 2026 m. kovo mėn.
5.4. Viešinti savižudybių statistikos kasmetines tendencijas ir jų analizes ir gauti rekomendacijas dėl tobulintinių savižudybės prevencijos sričių	5.4.1. Kasmet rengti ir viešinti analizes bei ataskaitas apie savižudybių statistikos tendencijas ir prevencijos politikos pasiekimus ir pokyčius	2024–2026 m. (tęstinė)	HI PSC	2025 m. savižudybių statistika ir savižudybių prevencijos veiklos pristatytos rugsėjo 9 d. Savižudybių prevencijos diena paminėti skirtoje konferencijoje, taip pat savivaldybėse veikiantiems savižudybių prevencijos koordinatoriams (2026 m. sausio 6 d.), susitikimuose su savivaldybių atstovais ir kituose susitikimuose. Informacija skelbiama HI interneto svetainėje. 2025 m. HI užsakytu buvo atlikta <u>2019-2024 m. Lietuvoje įvykusių savižudybių atvejų pagal profesinės veiklos sritis analizė</u> , kurios nuotolinis pristatymas visuomenei įvyko 2026 m. vasario 5 d. 2026 m. sausio 16 d. Seimo konferencijoje pristatytos savižudybių statistikos tendencijos jaunimo ir vaikų tarpe.

	5.4.2. Įsteigti tarybą, kuri kasmet apsvarstyti analizes bei ataskaitas ir teiktų siūlymus bei rekomendacijas dėl tobulintinų sričių.	2024-2026 m. (tęstinė)	HI PSC	2025 m. SAM iniciatyva atnaujinta Nacionalinės savižudybių prevencijos tarybos sudėtis.
--	---	------------------------	--------	---

NACIONALINIO SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS 2023-2026 METŲ VEIKSMŲ PLANO RODIKLIAI

Rodiklis	Rodiklio tipas	Faktinė reikšmė ir metai	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	Atsakinga institucija kuri teikia duomenis
Mirčių dėl savižudybės skaičius tenkantis 100 tūkst. gyventojų	Poveikio	19,61 (2024 m.)	20,42	18,66	17,5	16,6	HI
Mirčių dėl savižudybės skaičiaus 100 tūkst. gyventojų santykis tarp 20 proc. didžiausių ir 20 proc. mažiausių savižudybių skaičių turinčių savivaldybių	Poveikio	4,78 (2024 m.)	2,5	2,4	2,3	2,2	HI
1. Tikslas. Vykdyti pirminę prevenciją ir mažinti savižudybės rizikos veiksnių neigiamą poveikį							
Tiesioginis savižudybės pasiekiamumas pagal tikslines paieškas, proc.	Rezultato	69,79 (2025 m.)	85	87	89	91	HI
Tiesioginis savižudybės lankomumas, lankytojų skaičius (Google Analytics)	Produkto	87000 (2025 m.)	98799	108678	119545	131499	HI
Tinkamai pateiktų straipsnių apie savižudybes dalis nuo visų straipsnių savižudybių tema, proc. (HI PSC monitoringo duomenys)	Rezultato	8 proc. (2025)	50	55	60	65	HI
Žiniasklaidos, kultūros ir socialinių tinklų atstovų, dalyvavusių mokymuose, seminaruose, diskusijose, skaičius, vnt.	Produkto	23 (2025 m.) 2023, 2024 m. nevykdoma	-	-	120	120	HI
Žiniasklaidos, kultūros atstovų ir socialinių tinklų atstovų, dalyvavusių mokymuose, žinių ir (ar) nuostatų pokytis baigus mokymus, proc.	Produkto	2023, 2024, 2025 m. nevykdoma	70	70	70	70	HI
Socialinių tinklų grupių, puslapių, asmenų ir kt., aktyviai bendradarbiaujančių reaguojant į savižudybės grėsmę, skaičius, vnt.	Produkto	14 (2025 m.)	-	3	5	7	HI
2. Tikslas. Skatinti atpažinti savižudybės grėsmę ir gebėti rekomenduoti pagalbą savivaldybės lygiu							
Dalyvių, kurie dalyvavo baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose	Rezultato	197 (2025 m.)	125	125	192	240	HI

savivaldybėse, skaičius 100 tūkst. gyventojų							
Skirtumas tarp apmokyty baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose savivaldybėse skaičiaus 100 tūkst. gyventojų tarp 20 proc. didžiausių ir 20 proc. mažiausių apmokyty asmenų skaičių turinčių savivaldybių, santykis	Rezultato	4 (2025 m.)	13	11	9	7	HI
Bendruomenės atstovų, kurie įgijo ir (ar) pagal nustatytą tvarką atnaujino pagalbos teikėjų kompetencijas savivaldybėse, skaičius 100 tūkst. gyventojų	Rezultato	-	-	-	-	-	HI
Parengtų ir veiklą vykdančių pagalbos teikėjų ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų instruktorių (ne specialistams) skaičius	Produkto	-	-	-	-	-	HI
Įgijusių ir (ar) pagal nustatytą tvarką atnaujinusių kompetencijas atlikti pagalbos teikėjo funkcijas, dalis, proc.	Sveikatos priežiūros specialistai Rezultato	-	-	-	-	-	HI
Savivaldybių dalis, kuriose veikia savižudybių prevencijos koordinatorius, proc.	Produkto	41 (2025 m.)	36,66	36,66	95	95	HI
Savivaldybių, kuriose tarpinstitucinio bendradarbiavimo mokymuose dalyvavo numatytas skaičius institucijų / specialistų, dalis, proc.	Produkto	-	-	-	10	20	HI
3. Tikslas. Gerinti kompleksinės psichikos sveikatos specialistų pagalbos teikimo sistemą							
Skambučių centro suteiktų konsultacijų gyventojams savižudybės grėsmės reagavimo tema skaičius	Produkto	8 proc. (2025 m.)	5% skambučių nuo viso tų metų skambučių srauto	10% skambučių nuo viso tų metų skambučių srauto	15% skambučių nuo viso tų metų skambučių srauto	20% skambučių nuo viso tų metų skambučių srauto	HI

4. Tikslas. Užtikrinti savalaikę pagalbą nusizudžiusių ir mėginusių nusizudyti asmenų artimiesiems							
Savivaldybių, kuriose užtikrinamas psichologinės pagalbos paslaugos nusizudžiusių artimiesiems prieinamumas, dalis, proc.	Rezultato	23,33 proc.	70	80	90	90	HI
Apskričių, kuriose teikiama grupinė pagalba nusizudžiusių artimiesiems, dalis, proc.	Rezultato	50 proc. (2025 m.)	-	20	50	100	HI
Asmenų, kurie dalyvavo grupinės pagalbos nusizudžiusių artimiesiems veiklose, skaičius	Produkto	143	-	-	-	-	HI
Apmokytų specialistų, galinčių teikti pagalbą nusizudžiusių artimiesiems, skaičius	Produkto	56	190	250	290	290	HI
5. Tikslas. Stebėti ir analizuoti savižudybių ir savižudybių grėsmės atvejų registravimo bei pagalbos sistemos veiklą							
Savivaldybių, kuriose nustatyta esminių trūkumų įgyvendinant Pagalbos savižudybės grėsmę patiriančiam asmeniui tvarką, dalis, proc.	Rezultato	-	-	Pagerėjimas 3 proc. punktais	Pagerėjimas 3 proc. punktais	Pagerėjimas 3 proc. punktais	HI